

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

10
ДИНАРА
1952

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XV — Број 67 — Субота, 11 априла 1953

Мики и његов двојници

ЧУДАН СУРЕТ

<p>ЈЕДНОГ ДАНА ...</p>	<p>МИСЛИМ ДА САМ КУПИО СВЕ ШТО МИ ЈЕ МИНИ РЕКЛА!</p>	<p>ДА Л' ВИДИМ ДОБРО! МИХАЈЛО!</p> <p>КАКАВ МИХАЈЛО? ЈА СЕ ЗОВЕМ КРАТКО МИКИ!</p>	<p>МОЛИМ ВАС, ИЗВИНИТЕ! ПОПРЕШИО САМ! УЧИНИО МИ СЕ ОД ВАС НЕКО ДРУГИ!</p>
<p>ЗАШТО СЕ ОВАЈ ТОЛИКО УЗБУДИО?</p>	<p>ИДУЋЕР ЈУТРА ...</p>	<p>ТАКО! ИЗМИРИО САМ РАЧУН ЗА ЦЕО МЕСЕЦ!</p>	<p>КЛАК!</p> <p>ГРАДСКА ПЕРИОНИЦА</p>
<p>КАКАВ ЈЕ ОВО ЛУДАК? БАШ МЕНЕ НАШАО ДА СЛИКА!</p>	<p>САД МОГУ ДА ДОКАЖЕМ ДА ЗАИСТА ЛИЦИ!</p> <p>WALT DISNEY</p>	<p>МИКИ И НЕ СЛУТИ ДА ДВА ЗАРОНЕТНА ЧОВЕКА РАЗГОВАРАЈУ О ЊЕМУ!</p>	<p>НАМА ТРЕБА НОВАЦА! АКО ОВОГА УКРАДЕМО, ПОСТАЋЕМО БОГАТИ!</p> <p>ДАЈ ДА ВИДИМ СЛИКУ</p>
<p>НЕВЕРОВАТНА СЛИЧНОСТ НИКО НЕ БИ ПРИМЕТИС РАЗЛИКУ!</p>	<p>СТВАР ЈЕ ОПАСНА! АКО БИ ПРЕВАРА БИЛА ОТКРИВЕНА, ТО БИ ЗА НАС ЗНАЧИЛО СМРТ... АЛИ ЗА ТАЈ НОВАЦ ВРЕДИ СТАВИТИ ГЛАВУ У ТОРБУ</p>	<p>ПОЧНИ ДА ГА ПРАТИШ! И ПРВОМ ПРИЛИКОМ ГА УХВАТИ И ДОВЕДИ!</p> <p>WALT DISNEY</p>	<p>У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ЛАЖНИ ПРОСЈАК</p>

сока димњака служила су авиону као путоказ.

На велику пилотову радост, мотор је прорадио и авион је прелетео тих драгоцених педесетак метара. Тада је, одједном, престао да ради. С бучним пљеском додирнуо је авион воду, подижући стубове беле пене, а затим је мало отскочио од површине. Још један удар, нови стубови воде и апарат је мирно лежао поред теретног брода, чије су дизалице, уздигнуте према небу осветљеном сунцем на заласку, изгледале као нека црна чудовишта.

Без покрета лежао је хидроавион на бледој води. Стратерс је осећао да у њему расте страх од неке непознате опасности. Покушао је да објасни то предосећање, али није успео, јер мртви пејзаж пред њим није одавао никакву одређену претњу. Али, у том мртвљу и непокретности било је нечег ужасног што је ледило крв у жилама.

црне обрве, које су се у дивном луку пружале према мекој, светлој коси. Готово с осећањем неког олакшања, приметио је да јој је нос нешто мало дужи него што протискују класични закони лепоте. Али, баш та неправилност ублажава је хладни израз њеног лица и давала му нешто људско. Уста, иначе лепа, била су згрчена од беса, запрепаштења и охолости.

— Где се налазимо? — запитала је хладно.

— Далеко од Кубе, — одговорио је Стратерс, осећајући како срца расте у њему. Обраћала му се као да говори свом слуги. Једва се савладао да јој оштро не одговори. — Најзад, — мислио је — још се није потпуно ни освестила.

— Шта? — упита га она, доводећи у ред своју одећу. — Па зашто сте се онда овде спустили? Казао сам вам да вечерас у осам часова морам бити у Хавани. Хајде, хајде, пријатељи, покрените ту вашу смешну машину. Ја не могу

ла је потсмешљиво, с очигледном намером да увреди.

Стратерс је једва успео да се обузда. Шта би вредело да се препире с том лепом, луцкастом девојком.

— Не, — изустило је полако. — Грешите као и увек кад говорите о летењу. Није моја заслуга што смо остали живи. Био сам и сам потпуно беспомоћан. Ви или Кернфорд могли сте да учините то исто. Једноставно, имали смо огромну срећу!

Девојка ниједном није погледала кроз прозор авиона. Велике, светле очи уперила је на Кернфорда.

— Хеј, ви! — позвала га је. — Зар ћете дозволити да вас овај велики идиот лиши новца. — Догодила је своју маду кожно ташину и извадила прегрнут савијених, црнокожих новчаница. — Ево, ту имате три хиљаде долара. Ваши су, узмите их!

Стратерс је све више обузимао бес. Чуо је како је Кернфорд дубоко и гласно уздахнуо и пошао према девојци. Тада је она поново проговорила:

— Добићете још толико кад стигнемо у Хавану. А сад, младићу, на пут!

Кернфорд, дрхтећи од жудње, готово је зграбно новац из девојчине руке, док је Стратерс стајао непокретан, као да је од камена. Очајнички покушавајући да савлада осећање стида које га је обузимало пред тим мирним и не-

најемо бензин на овим олупинама могли бисмо одмах да узлетимо...

Не скидајући поглед с бледог, лепог лица Лиете Линколи, Стратерс је мирно одговорио:

— Не, Цек. Жалим, али ни се варајте. Треба да вратите тај новац господици Линколи, јер нема изгледа да ћете га зарадити.

Механичар је оклевао и Стратерс је видео да се он бори сам с собом. Та борба огледала се и у начину на који је гладно новчанице које је био узео од девојке. У његовим бледим очима горела је нека чудна ватра.

— Размислите још једном, — зарекао је на пилота. — Нећу да их вратим... Морате учинити оно што она захтева. Најзад, она нас је најмилија.

На девојчином лицу појавио се победнички осмех. Она је уживала што пилот губи ауторитет. Тада је Стратерс први пут погледао механичара:

— Учините као што сам вам казао, Кернфорде, или ћете зло проћи. Мућните главо! Авион не може да крене до сутра. И сами знате да га треба оправити...

Кернфорд се колебао, а у његовим очима огледала се туга. Тада се опет зачуо хладан, отсечан девојчин глас:

— Не заборавите да можете да зарадите пет хиљада долара. Можда и више ако извршите своју дужност и испуните моју жељу.

— Покушајте да будете разумни, — прекинуо ју је Стратерс. — Ви сте једини путник. Овај авион налази се у поштанској служби и он носи пошту. Треба да схватите једном заувек да ја нећу учинити ниједан корак који би могао да доведе у питање сигурност поштанских пошиљки које су ми поверене. Хидроавион неће кренути док мотори и резервоар за бензин не буду у потпуно исправном стању...

Мирни, заводљиви глас Лиете Линколи прекинуо је његово излагање:

— Господине Кернфорде, зар ћете дозволити да вас овај мали, разметљиви поштар лиши осам хиљада долара? Као механичар, целог века не можете зарадити толико...

Изненада, она је стала усред реченице и руком која је подрхтавала почела да поправља свој бели оковратник. Стратерс је помислио да су можда, ипак, његове речи утицале на њу. Али није било тако.

Пре него што је пилот схватио шта се догађа, Кернфорд је извадио испод свог седишта револвер и уперео га на Стратерса.

— Наставиће се —

Крај заробљених бродова

— Надам се да су вреће с поштом у реду, — приметио је откопчавајући кацикешу.

— То потпуно личи на вас, — рече јетко механичар. — У оваквом положају ви још мислите на пошту. — Он се злурадо насмеја и показа руком на седиште позади.

— Увек та пошта! А ту нам лежи овако лепа девојка.

— Ах, — рече Стратерс с кајањем у гласу, — сасвим сам заборавио на њу.

— То само ви можете, — пребацивао му је механичар. — Понекад ми се чини да уопште немате срца. Постоји ли иједна девојка на свету која за вас може нешто да значи?

Црте на Стратерсовом лицу постале су оштре. Ништа није одговорио и мирно се упutio према девојчином седишту. Кад се приближио, она се помакла и покушала да седне, збуњено жмиркајући. Један зрак сунца пробио се кроз прозор, осветљавајући њено лице златном, титравом светлошћу.

III

— Ох, — промрљала је девојка. — Кака је све то било страшно...

Стратерс је пружио руке да је подигне, али она се тргла и устукнула испред његових, од машинског уља прљавих, прстију. Дуго су гледали једно друго и Стратерс је запазио њене танке,

да разочарам оне који ме очекују. Тада, на њено запрепаштење, високи, црвенкоси пилот прснуо је у гласан, необуздан смех.

Та размажена девојка није, дакле, била свесна колико је бесмислен њен захтев да у осам часова буде у Хавани. На звук његовог смеха, лице Лиете Линколи букнуло је тамним црвенилом.

— Престаните! — викнула је тврдим, оштрим гласом. — Престаните! Не дозвољавам да ми се смеје они који су у мојој служби!

Устала је, придржавајући се за наслон столице, а њене крупне, тамноплаве очи биле су замрачене од беса. — Не стојте ту и не трајите време, разумете ли! Ако је у питању новац...

На ту нову дрскост Стратерс је стегао вилице.

— Смирите се и немојте узалуд трошити речи. Ви можда не схватате, госпођице путнице...

— Линколи, — исправно га је Кернфорд, који се био приближио и с интересовањем посматрао шта се дешава.

— Добро, онда, госпођице Линколи... ви нисте свесни каквим смо чудом остали живи. Авионички обично не издрже овако страشان торнадо. Будите задовољни што сад не лежите негде на дну Каринског Мора.

Лиета Линколи се исправила, презриво напуњивши усне. — Спасени смо захваљујући изванредној вештини нашег пилота, — изустило

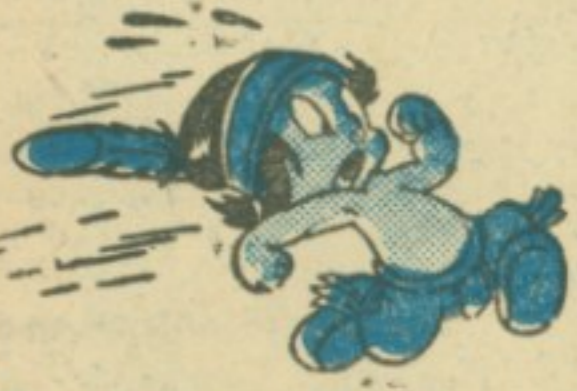
себичним човеком, с којим је летео заједно већ годину дана, механичар, првен у лицу, збуњено је промуцао:

— Видите, Стратерсе, госпођица Линколи се жури и зато нам нуди толики новац... Мени је новац потребан, а вама још више... Ако

Робин Худ и његова дружина

ОСЛОБОЂЕНИ

МАЛИ ХИЈАВАТА

WALT DISNEY

WALT DISNEY
ЛЕТЕЌИ СЛОН
ДУМБО
 КОД 7
ПАТУЉАКА

У непрекидном лету 800 KM

Колибри се настављају само тамо где има цвећа у изобиљу. Чини се као да они непрестано лете за сунцем и вечитим пролећем.

Овим речима један познати зоолог окарактерисао је најнеобичнију и најомиљенију птицу америчког континента, која се у својој непрестаној трци за цвећем, чији су јој инсекти и нектар једина храна, стално сели из једног предела у дру-

ги. Сваког пролећа колибри се, долазећи у огромним јатима из жарких крајева Јужне и Средње Америке, настављају неко време у Флориди и Луизијани, да би затим кренули даље према северу, за пролећем и цвећем, за својом храном. Пред крај лета, та сићушна крилата бића напуштају северне пределе и, пошто се само кратко време одморе у Флориди и Луизијани, одлазе за Јужну Америку, прелетевши у непрекидном лету 800 километара широки Мексички Залив.

Већ давно су орнитолози узалуд покушавали да утврде како те сићушне, нежне птичице могу да без одмора и хране прелете тако огромну раздаљину. Дуго је то за науку остала тајна, док недавно није успео да је делимично расветли Оливер Пирсон, професор Калифорниског универзитета. Неколико година овај амерички научник студирао је

живот и навике колибрија, да би најзад унео мало више светлости у њихов тајанствени лет.

Ноћни „зимски сан“

Одавно је познато да је колибри најмања птица на свету. Њих има око 600 врста. Неки су тако мали да заједно са својим богатим, шареним перјем нису тежи ни пуна три грама. То су најмања топлокрвна бића на земљи, пошто се ниједна топлокрвна животиња која би од њих била лакша не би могла одржати у животу. Она би, чак и кад би и дан и ноћ непрестано јела, морала да угине од глади. Тако је то одредио закон размене грађе у организму. Све топлокрвне животиње имају отприлике исту температуру тела, а пошто је температура њихове околине махом ниска, оне стално губе од своје топлоте, слично наложеној пећи. Ту изгубљену

топлоту треба стално надокнађивати новом храном.

Као најмањи претставник топлокрвних животиња, колибри се преко целог дана налази у потери за инсектима и цветним нектаром. А како се он понаша ноћу? Како се тада храни? Тражећи одговоре на та питања, професор Пирсон је у току својих дугогодишњих посматрања дошао до следећих закључака:

„Колибри се преко ноћи уопште не хране. То значи да тада престаје интензивна размена грађе у њиховом организму, услед чега они не би могли живи дочекати следеће јутро. Али, у томе им је, на један чудан начин, притекла у помоћ сама природа, бацајући ноћу та мала бића у неку врсту „зимског сна“.

Отприлике један час пре него што падне први мрак, колибри још живи надлетају цветове, узимајући хране што год више могу. При таквим лето-

вима свака птичица утроши око 24 кубна сантиметра кисеоника на сваки грам сопствене тежине. После тог халаљивог храњења, колибри одлазе на починак. Двадесет минута доконије они троше само осам кубних сантиметра кисеоника на час, а око поноћи свега 1,6 кубни сантиметар. У тој фази најмање потроше кисеоника колибри су готово потпуно укочени. Температура њиховог тела тада је за преко двадесет степени нижа од температуре околине. У оваком стању они остају до пред сам излазак сунца, кад температура њиховог тела и потрошња кисеоника почињу нагло да се повећавају. Овај процес поновног оживљавања траје врло кратко време, после чега колибри, одморни и весели, одлећу на свој свакодневни посао, у потеру за храном“.

Од јутра до мрака „усиљеним маршем“

Тај „посао“ они неуморно обављају од јутра до мрака. Брзи као стрела, они просецају ваздух или лебде над цветовима, из којих својим дугим везиком узимају храну. То лебдење изискује од колибрија велики утрошак енергије. Професор Пирсон сматра да за је-

дан час таквог летења колибри утроши око 80 кубних сантиметара кисеоника на сваки грам сопствене тежине, то јест шест пута више него кад мирује. Британски физиолог Хил израчунао је да је пешаку који прелази осам километара на час потребно шест и по пута више кисеоника него у стању мировања. Према томе, за колибрије би се мирне душе могло рећи да се од јутра до мрака крећу „усиљеним маршем“.

У лебдењу колибри је прави мајстор, али и у брзом лету мало би се која птица могла с њим мерити. Он се креће тако брзо да човече око једва може да га прати. То је углавном и био разлог што се све до недавно није тачно знало којом брзином колибри лети. Тек пре неколико година двојици америчких научника пошло је за руком да, пратећи у аутомобилу једно овеће јато колибрија, измере просечну брзину њиховог лета — 80 километара на час.

Летећи таквом брзином, колибри могу да пређу Мексички Залив за десет часова. Међутим, да би се одржали у животу, они би сваких петнаест минута морали да узму известну количину хране. Али, на том свом дугом лету преко морске пучине они не могу ни да се

одморе, акамоли да нађу потребну храну. Па како онда могу да савладају тако напоран лет?

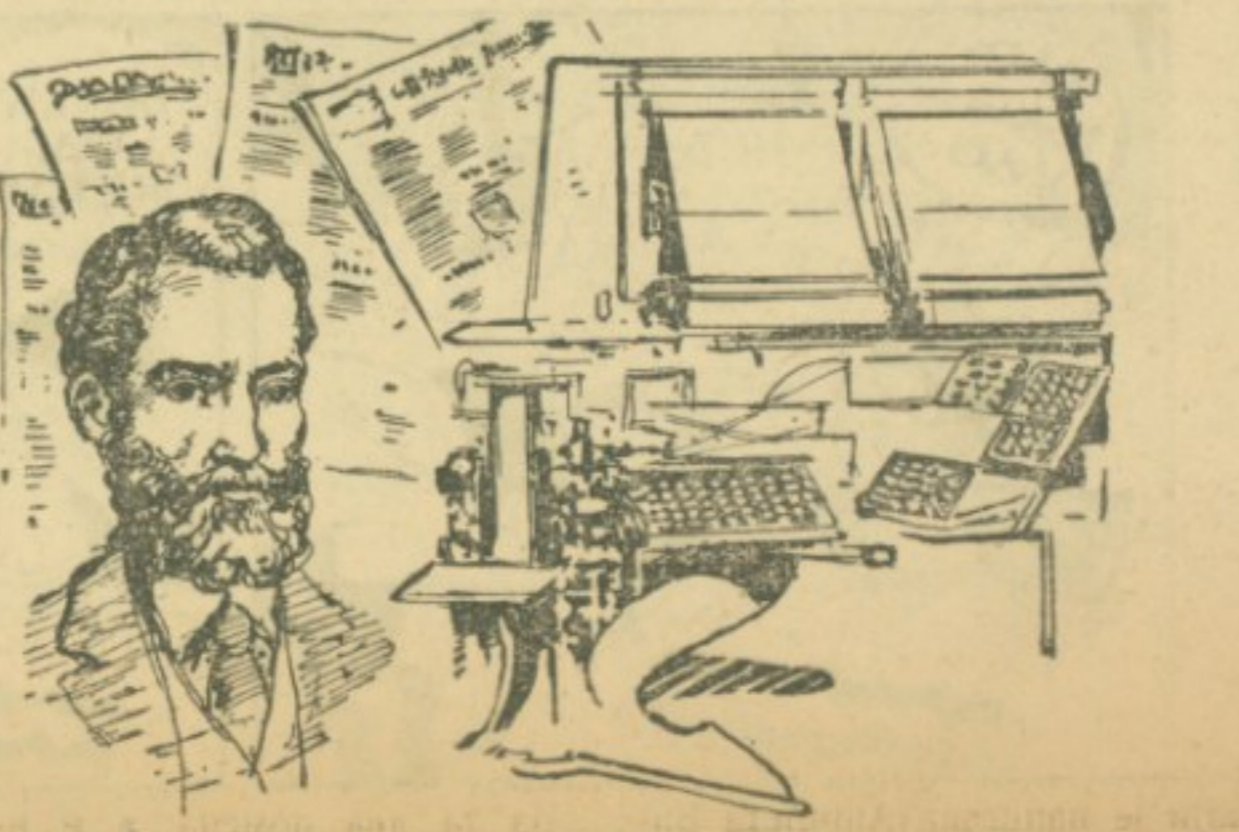
Непотпуно објашњење

Проучавајући више година тај проблем, професор Пирсон је најзад дошао до закључка да колибри то постижу захваљујући резерви масти у телу. Наиме, колибри тежак три грама може да створи у свом телу залиху од око једног грама масти. Из ове чистије професор Пирсон извео је следећу занимљиву рачуницу: колибри од три грама тежине сагоревају у себи у току једног часа 240 кубних сантиметара кисеоника, трошећи притом 1,17 калорију топлоте. Један грам масти садржи у себи 9 калорија. Према томе, та мала „летећа машина“ може са тако незнатном резервом масти да остане у ваздуху нешто више од сат времена и по часова, односно да прелети 616 километара.

Али, одакле овим птичицама енергија која им је потребна да би прелетели преостала 184 километра? На ово питање није могао да одговори чак ни професор Пирсон, засад најбољи познавалац најнеобичнијег и најзанимљивијег топлокрвног створа на свету — колибрија.

„ЧАРОБНА МАШИНА“

У једној великој просторији њујоршког дневног листа „Трибуна“, погнут над диркама неке чудне машине начињене од разних цеви, полуца и калупа, седео је Отмар Мергенталер, тридесетдогодишњи досељеник из Немачке. Машина је дрхтала, зујала и пуцетала и најзад је из ње исклизио танак комад метала, широк као стубац у новинама. На једној његовој страни светлуцало се осам речи „исписаних оловом“.

Лице Хајтлоа Рида, издавача „Трибуна“, озарило се. Миловало је сребрнати метал као да у рукама држи неко живо биће.

— Успели сте, Отмаре! — клицао је одушевљено. — Ево, откуцан ред!

Тако је, истог тренутка кад је изливен први ред, линотип, велики штампарски проналазак, добио своје име. Наиме, „откуцан ред“ каже се на енглеском „лајн о'тајп“ (line o'type - linotype). То је било трећег јула 1886 године.

Штампарски радници, уплашени тиме што је на машини један радник могао да обавља посао седморице, дали су линотипу друго име: „убица рада“. Али, њихова страховања да ће остати без посла нису била оправдана. Проналазак линотипа, као некад проналазак Гутенбергових покретних слова, значио је процват штампарства.

Пујевски спор рад

Пре него што је Мергенталер пронашао линотип, у штампарству је владала велика неспразмера. На једној штампарској преси могло се за један час отиснути 25.000 примерака новина, док су слагачи, као и у Гутенбергово време, још слагали речи и реченице узимајући слова једно по једно. Да би се тај занат пујевски спор, рад обављао, било је потребно веома много простора и велик број радника, тако да су чак и највећи дневни листови излазили на свакој осам страница. Школске и остале књиге биле су права драгоценост, која се чувала и предавала с колена на колена. Чак је и у библиотекама било веома мало књига. Осамдесетих година прошлог века, у Америци је било свега 76 библиотека са преко 300 књига.

Још пре него што је Мергенталер пронашао линотип, било је више покушаја да се начини „машина која ће сама да слаже речи“. Тако је, на пример, Марк Гвен утрошио готово читаву имовину помажући једног механичара који је изумео огромну штампарску машину састављену од 18.000 делова. Тај изум био је толико сложен да је њиме могао да рукује само проналазач и нико други. Већина проналазача покушавала је да начини машину која би подражавала рад ручних слагача, то јест ко

ја би место њих бирала слова из преграда и слагала их у речи.

Познаство с „непризнатим кумом проналазача“

Мергенталер није ништа знао о штампарству. Мада то изгледа чудно, непознавање старог начина штампања само му је олакшало рад, јер се није држао старих замисли и планова које су други проналазачи узалуд покушавали да остваре. Он је био обичан механичар, који је добро познавао и волео свој занат и који је имао проналазачког дара и упорности. Године 1876 Мергенталер је упознао Џејмса Клифена, судског стенографа, кога су његови савременици називали „непризнатим кумом проналазача и проналазача“. И занета, Џејмс Клифен, који сам није ништа пронашао, својим саветима и идејама омогућио је остварење многих проналазача, па и проналазак линотипа.

Клифен је испричао младом механичару да већ одавно размисља о томе на који би се начин могао убрзати процес штампања. Он је већ имао и готов план: треба направити велику писаћу машину која би утискивала слова у „папје машине“, стварајући тако калупе у које би се удно растопљени метал, Мергенталер није био одушевљен овим предлогом, јер је сматрао да ће изливене слова бити неравна и да ће се метал лепити за папирни калуп. И био је у праву. Машина коју је начинио по томе плану имала је много недостатака. Али, он није оставио започети посао. Десет година радио је на усавршавању машине за штампање. Напустио је сваки други рад и, трпећи највећу оскудицу, цртао планове и конструисао нове машине. Најзад, кад су многи његови пријатељи већ били изгубили сваку наду у успех и саветовали му да се врати свом старом занату, он је у просторијама њујоршке „Трибуне“ завршио склапање линотипа.

Први линотип

Први линотип није се много разликовао од данашњих мо-

дерних машина те врсте. Он је имао деведесет дирки, од којих је свака била у вези с једном цеви напуњеном матрицама — сићушним калупима за слова и правописне знаке. Кад слагач притискује дирке, матрице клизе низ један одук и ређају се једна до друге у линију ши року као новински стубац, а растојени метад излива се у њих, тако да се добије исписан ред. Тада, помоћу нарочитог механизма, матрице се дижу и враћају свака у своју цев.

Кад је почело штампање на првом линотипу, штампарски радници организовали су штрајкове широм Америке. Сви протестни зборови почињали су и завршавали се речима: „Ова ствар отеће нам деведесет процената посла“. Али, убрзо су видели да линотип не само што им није отео зараду, већ им је донео веће плате и више могућности за запослење. Број штампарских предузећа нагло се повећао, а готово у свим градовима почело је издавање новина.

Човечје тело није машина...

Само Мергенталер није био потпуно задовољан својим проналазком. Он је упорно и са страхом прагматично проналазачки радио на усавршавању линотипа, а узгред је конструисао још многе корисне машине, међу којима вршалац и машину за плетење корпи. Он је увек говорио да машине треба тако израдити да буду прецизне и да дуго трају. Међутим, радећи без одмора, често и без хране, он је изгледа заборавао да човечје тело није машина која може да ради без прекида. Године 1889 разболео се од запаљења плућа, које је убрзо прешло у туберкулозу. Залезања га још једна несрећа: у његовој кући у Деминг-у избио је пожар, који је уништио све, чак и његове драгоцене планове и пројекте. Његово тело није било „издржлива машина“: имао је свега 45 година кад је умро.

Мале занимљивости

ХАЛЕЈЕВО РОНИЛАЧКО ЗВОНО

Многи знају за такозвану Халејеву комету. Њу је први открио и тачно описао њену путању Едмунд Халеј, који је умро 14 јануара 1742 године. Али, овај познати математичар и астроном није се истакао само испитивањем неба. Њега су занимале и морске дубине. Он је, поред осталог, знатно усавршио ронилачко звонко, тако да се помоћу њега могло о-

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ ОВЕ МУЗИЧКЕ ИНСТРУМЕНТЕ?

Ви сигурно волите да чујете добар оркестар, а да ли знате какви се све музички инструменти могу наћи у њему? Ето, на пример, како се зове овај ко звонко при раду.

инструмент на слици, који је био познат и многим старим народима, нарочито старим Јеврејима. (Харфа).

И ОВАКО, И ОНАКО

У нашем језику има речи за које је свеједно да ли се читају спреда или страга, јер увек имају исто значење. Можете ли да нам наведете неке од тих речи? Да бисмо вам у неколико помогли, казаћемо вам бар значење тих речи! Дакле, пазите:

- 1) турска титула
- 2) острво
- 3) врста кола
- 4) део коњске опреме
- 5) острво
- 6) узвик
- 7) мушко име
- 8) свеза

(Одговори: 1) ала, 2) Крј, 3) ала, 4) ала, 5) ала, 6) ала, 7) ала, 8) ала.)

★★★

Који је одговор тачан?

Ево вам четири питања, свако са четири одговора. Узмите оловку и прецртајте одговоре за које мислите да нису тачни, а затим погледајте текст испод питања и проверите да ли сте правилно одговорили:

- 1) Папин је: немачки филозоф француски физичар филмски глумац енглески математичар
- 2) Варе, Варе, врати ми моје легије! узвикнуо је: Наполеон после Ватерлоа римски цар Август после једног страховитог пораза немачки цар Виљем после Марне. Наполеон III после Седана
- 3) „Златарово злато“ написао је: Јаша Игњатовић Јосип Козарац Светодик Ранковић Август Шеноа
- 4) Шипан је: врста лука слатководна риба острво дрво

Тачни одговори: 1) Ден... Папин (1647—1714) француски физичар, који је поред осталог проучавао и притисак који изазива врела вода. Он је творац познатог Папиновог лонца. 2) Варе, Варе, врати ми моје легије! узвикнуо је римски цар Август своје војсковођи Вару, који је у борби с Германцима изгубио три легије. 3) „Златарово злато“ је роман који је написао хрватски књижевник Август Шеноа (1838—1881). Поред тога, Шеноа је написао и друге историске романи: „Чувај се сењске руке“, „Сељачка буна“ итд. 4) Шипан је острво у Јадранском Мору и налази се према острву Лопуду.

Слушали сте разне оркестре и видели најразноврсније музичке инструменте. Да ли знате како се зову бар најважнији инструменти, без којих се

не може ни замислити ниједан савремени оркестар? Како се, на пример, зове овај инструмент који видите на слици? (Труба)

ТРИ ПИТАЊА

1. Ко може да понесе пласт сена, а не може зрно песка?
2. Како се може повећати број 666 за половину, а да се ништа не додаје?
- 3) Шта ради петак кад стоји на плоту и пева?

(енглески) он ет тогп ве виедних одјева ео имдв (с — 666 зногп ео ви илнедмо ожез 999 вгоди (с — 666 (1 :идовол)О

РЕКЕ СА ЧУДНИМ ИМЕНИМА

Индијанци се при давању имена увек служе сликовитим поређењима. Многа имена која су они дали својим рекама и планинама задржала су се и до данас, мада многи више не знају њихова права значења. Индијанско име за реку Антонио, у Тексасу, у преводу значи "пијани старац на ноћном повратку кући". Ко год је видео ову реку, морао је дати Индијанцима за право, јер се она за ста, као нека древна пијаница, "клати" кроз град Антонио. Због њеног кривудања, у граду су морала бити изграђена 24 моста.

На граници државе Орегон тече Снејк Ривер — "Река-змија", којој ово име потпуно одговара. Њене "акробатске вештине" надмашује једино река Нонсец, у држави Мен, која на своме путу до мора прави толико завијутака да први белци који су је видели нису знали шта да мисле о овом чудном воденом току. У ред река-змија спада и река Конектикет, која у свом току, описује криву линију у облику двоструке потковице. Посматране с врха једног суседног брда, њене "шаре" испишују кроз лепо зелену долину реч УНИОН.

Чудан догађај десио се у близини реке Стервешн Крик — што у преводу значи "Река умирања од глади" — једне од притока велике реке Колумбије. Поред њене обале, 1884 године, била је две недеље затрпана снегом читава једна железничка композиција. Снежни намети били су високи тридесет метара. Околно становништво и војска само су с највећим напором и пожртвовањем могли да пребацију путнички воз. Да се не би смрзли, путници су изгорели све клупе и преграде у вагонима, а храна коју су добили једва их је спасла да не умру од глади. Дотад безимена речница добила је после ове несреће своје необично име, које је касније и озвучено.

У највишој области државе Охајо, близу Белфонтеа, из-

вире најбржа америчка река Мед Ривер, "Луда река". Географи који су некад премеравали ове крајеве написали су у свом извештају да је ова река нека "луда наказа природе" јер без видљивог пада жури кроз долину запањујућом брзином. Али, доцнијим премеравањима утврђено је да она није нимало "луда", већ

да уствари има веома јак пад.

У подножју тврђаве Крауфорд, у држави Алабама, протиче речница која носи језиво име Мердер Крик, што значи "Река убица". То име добила је због тога што су некад на њеној обали Индијанци убили једног белог трговца. И име реке Мердер Кил, у држави

Делаваре, исписано је крвљу. На њеној обали, 1648 године, страдало је у сукобу с Индијанцима, после неке пијанке, неколико холандских колониста.

Реке са чудним именима, која често ни до данас нису објашњена, налазе се и у држави Кентеки. Ево само неколико примера: Девилс Крик, што на нашем језику значи "Баволов поток", Лајк Скилд Крик — "Лижисерлу-поток", Стинкинг Хони Крик — "Смрдљиви мед-поток", Дед

Мен Крик — "Поток мртвог човека" итд. У држави Мисисипи налази се село које се зове Хоџ Кофи, то јест "Врела кафа", а кроз државу Делаваре тече Кофи Рен — "Кафени поток". Али, не треба мислити да вода из овог потока има укусу кафе. Она само својом бојом потсећа на тај пријатни напиток.

РИМСКА УТВРЂЕЊА

У својим победоносним походима, римски легионари нису остављали не заштићену земљу коју су освојили, него су градили готово "сејали" утврђења, да би се заштитили од поновне навале варвара. Трагови тих утврђења налазе се и данас у многим земљама којима су Римљани владали.

Снага римских легија умногост је дежала у њиховим логорима. Наиме, чим би се завршио рат, римски војници остављали су мачеве и штитове и узимали у руке ашове. Место је нарочито бирано и до-

бро стратешки оцењено, па је тек онда почињао рад. Ту би они подигли свој утврђени логор, уствари праву малу тврђаву коју није било лако освојити.

Римски логор имао је четвртаст облик, а опкољавао га је јарак дубок три а широк четири метра. Ископану земљу употребљавана је за прављење насипа око логора. Пошто је било много војника, логори су се подизали врло брзо. Вештину прављења утврђених логора нарочито је развио Цезар. Император Август наставио је ту традицију, подижући још већа утврђења, а Трајан и Хадријан направили су низ утврђења на границима империје. Од 122 до 127 године наше ере римски легионари подигли су у Британији низ утврђења у дубини од 117 километара. Зидови тих утврђења били су високи пет до шест метара, а дебели два до три метра. Године 142, кад су римске легије продале још даље на север Британије, саграђена је нова линија утврђења у дужини од педесет километара.

Једна линија римских утврђења ишла је од Рајне до Дунава, у дужини од око 450 километара. Дуж Дунава није постојала непрекидна утврђена линија, него се граница бранила помоћу малих утврђења и нарочитих кула за осматрање.

Куле и утврђења су тако распоређени да су увек једно другом могли да пруже помоћ. Таквим утврђењима нису могли да нанесу никакву штету мачеви и копља; могли су да их поруше топови, али њих тада није било.

АМОЛОГИЈА ИСТИНИТИХ МИСЛИ

КО ЈЕ ПОБЕДИО

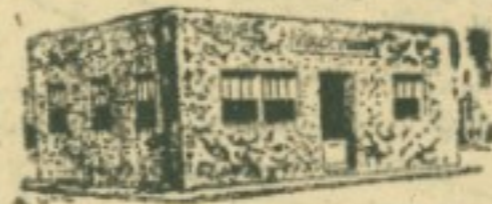
Године 1707, у бици код Алмансе, у Шпанији, сукобиле су се енглеска и француска војска. Командант француске војске био је Енглез, војвода од Бервика, а командант енглеске Ари де Ривини. Француз. Француска армија на челу с командантом Енглезом по бедила је енглеску војску којом је заповедао Француз.

МЛЕКО У ЛИСТИЋИМА

У Данској се млеко не продаје на литар, већ на листиће. Да би се што дуже одржало свеже и да би се лакше и брже преносило, фармери кувају млеко све дотле док из њега не испари сва вода, а згуснути остатак пресују, тако да добију веома лаке и танке листиће. Довољно је да се ти листићи потопе у топлу воду па да се добије млеко које се по укусу не разликује од обичног.

"НАЈСТАРИЈА" ЗГРАДА НА СВЕТУ

У дворшту музеја у Комо Блефу, у америчкој држави Вајоминг, налази се

"најстарија" зграда на свету. Изнад њених улазних врата постављена је табла с натписом: фосилна кућа.

Мада зграда није тако давно подигнута, она ипак с правом носи свој назив. На име, цела је саграђена од костију диносаура, преносториске животиње која је давно изумрла.

ЧУДАН СЛУЧАЈ ЈЕДРЕЊАКА „ФОЛС ОФ ЕФТОН“

Године 1882 велики једрењак са четири катарке „Фолс оф Ефтон“ пловио је из Глазгова за Калкуту. Насред Индијског Океана, на броду, коме је то било прво путовање, избио је пожар. Посада је одмах напустила брод и чамцима за-

спасаване упутила се ка најближој обали. Ипак, једрењак није потонуо. Један француски брод који је пловио у супротном правцу нашао је на пучини оштећени и напуштени једрењак и одвукао га до Мадере. „Фолс оф Ефтон“ пловио је још 35 година, па је чак и победио у једној великој поморској трци.

НЕОБИЧНА ГРОБНИЦА

Луис Ваз де Камоенс (1524—1580), највећи португалски песник, живео је и умро као пуки сиромаш.

Последњих година живота, непознат и непризнат, лутао је по целој Португалији. Касније, кад је умрли песник постао славан, Португалци су решили да му саграде гробницу. Али, нико није знао где је песник умро и где је сахрањен. Због тога је из сваког места у коме је он боравио узета по прегршт земље и стављена у један уметнички израђен саркофаг. Наиме, негови поштоваоци су се надали да ће у тој земљи бити бар један делић праха великог песника.

„ЦЕНТАР СВЕТА“

У Индији је дуго владало веровање да се центар света налази у градићу Куртуб Мнно, у близини Делхија. Због тога је пре неколико столећа у томе месту подигнута једна кула, која је требало да означава место на коме се налази центар света.

Лабораторије у служби уметности и науке

Сваког дана, кроз музеје широм света прођу десетине хиљада посетилаца. Гледајући изложбене предмете, ти људи и жене различитог узраста и културне стичу и различите утиске. Многи се питају: како је могуће да се зна старост сваког од тих предмета? Неки ће чак рећи да су то само нагађања, па ће можда посумњати у истинитост и осталих података. Све до недавно, те сумње биле су заиста оправдане. Али, данас није више тако. Најновије тековине у физици, хемији и биологији помажу и историчарима уметности да много сигурније него досад доносе свој суд у разним зармешеним питањима.

Да ли је слика оригинална

Рентгенови зраци изазвали су у своје време праву револуцију у медицини, али их је историја уметности тек од недавно почела да искористи. Они помажу нарочито приликом утврђивања аутентичности разних уметничких слика. Пример једне слике у Лувру то најбоље показује. Било је то познато платно француског сликара Ватоа „Жена која се игра у парку“. Нико није сумњао у његову аутентичност, али је стручњаци дуго година копкала питање: зашто је око фигуре жене био нагомилан лебео слој боје? На слику су најзад уперени рентгенови зраци и — настало је запрепашћење. Јасно се видело да је од читаве слике оригиналан Ватоов рад била само та женска фигура, коју је неко непознато лице налепљено на платно, а онда досликала све остало.

Апарат који открива старост египатских саркофага

У исту сврху користе се и гама-зраци, а за испитивање старих, изbledелих рукописа употребљавају се ултраљубичасти и инфрацрвени зраци који омогућавају да се види и оно што је за наше око иначе невидљиво. За научна снимања, уместо дневне, често се користи такозвана монохроматска светлост.

Неке материје имају необичну особину да без престанка испуштају зраке који имају физичко и физиолошко дејство на околину. Зрачећи, те материје се троше и њихово зрачење постаје све слабије. Помоћу једног апарата, који се зове Гајгеров бројач, може се утврдити јачина тог зрачења. Тај апарат је од неочењиве користи за разна научна истраживања, али га и историја уметности све чешће позива у помоћ.

Кад један уметнички предмет садржи органске материје, онда он, поред извесне количине обичног угљеника, има у себи и веома малу количину

радиоактивног угљеника 14. Гоком времена, распадало се ово радиоактивно тело, тако да се његова количина стално смањује — сваких 5.700 година на половину. На пример, посечено дрво даје у минуту 12,5 откуцаја на Гајгеровом бројачу; после 5.700 година свега шест откуцаја и једну четвртину.

Ако се данас ископа неки предмет израђен цео или делимично од дрвета, према броју откуцаја на Гајгеровом бројачу лако је утврдити његову старост. Тако је утврђена старост многих египатских саркофага.

Али, помоћу научних метода не испитује се само старост уметничких предмета, већ и њихово порекло. Један при-

мер ће то најбоље показати. У једном француском музеју налазило се више предмета који су потицали из старогрчког насеља на Криму. Између осталог, ту су биле и две сличне дрвене статуе, од којих је једна била египатског порекла. Не знајући порекло оне друге, археолози су позвали у помоћ ботаничаре, који су утврдили да је та статуа начињена од дрвета које расте само у умереном климатском појасу југоисточне Европе. То је значило да је статуа израђена на Криму.

Другом приликом поставило се питање оригиналности пе-

коликко слика такозваног римско-египатског правца, рађених на воску. За две се претпостављало да су фалсификати из XIX века, па су опет позвани ботаничари да испитају дрвену подлогу ових слика. Они су утврдили да су подлоге начињене од лавно посечене липе која је у Египат пренесена из Сирије. Значи, слике нису биле фалсификати.

Не испитује се само дрво, већ и камен и метали. Са камене статуе одвали се сасвим мали комадић, који се пажљиво оштрује и стави под микроскоп. На тај начин утврђује се врста и састав камена.

Тако је, захваљујући напретку физике, хемије и биологије, и историја уметности учинила значајан корак напред.

ПРВА ВАЗДУШНА ПОШТА

Многе значајне ствари први пут су се јавиле обично изненада, као и догађаји који су их изазивали. Тако је, стичајем прилика, постала у новије доба и прва ваздушна пошта.

За време опсаде Париза 1870 године, поштанска управа није била у стању да доставља важне поштанске пошиљке, у првом реду депеше, у унутрашњост Француске, јер је непријатељ био пресекао све везе. Тада је неко дошао на помисао да би се депеше могле из Париза износити помоћу балона...

Двадесет трећег септембра увече, са Марсова Поља узлетео је балон „Нептун“, на коме се налазио ваздухопловац Дирнов. Он је носио са собом 125 килограма поште. Три часа доцније балон се срећно спустио далеко од Париза.

Тада је париска поштанска управа журно приступила прављењу даких балона. Материјала је било довољно и за кратко време она је располагала са онолико балона колико јој је било потребно.

Па ипак, иако је претрпала толика опасност, увек је било одважних људи који су радо пристајали да се дигну балоним из Париза и да однесу пошту. На тај начин је до 30 новембра 1870 године Париз напустило четрдесет поштанских балона који су се спустили срећно и предали пошту коме треба.

Но, било је и несрећних летова. Тако је балон „Генерал Уагих“, бацан ветром, дуго дуго изнад Северног Мора. Затим га је дохватила бура и бацила чак у Норвешку, где се балон спустио. А балон „Жакар“, на коме се налазио ваздухопловац Пренс, изненадна бура однела је на Ламани. Балон се дуго борио с невременим, док најпосле није пао у воду. Несрећни Пренс потонуо је заједно са својим балоном. Исто тако трагично свршио је и ваздухопловац Лаказ, чији је балон „Ришар Валаз“ пропао у близини Ла Рошела.

Двадесет и осмог јануара 1871 године полетео је из Париза шездесет и четврти балон — „Генерал Гамброн“. Он је Француској носио поруку да је закључено примирје. Био је то уједно и последњи, јер више није постојала потреба да се поштанска веза између Париза и Француске одржава помоћу балона.

Улогу балона данас са успехом врше аероплани. Како, то је свиња добро познато.

Са мало напрезања Сетићете се

ТРИ ПЛАНИНЕ...

Дајемо вам податке за три планине које имају помало чудновата имена.

1) Планина у Црној Гори чије име значи: вођење рачуна. Ова планина налази се између река Драге и Таре, северисточно од Дурмитора. Уздиже се са кречњачке висоравни високе око 1400 метара и пружа се од северозапада према југоистоку. Највиши врх јој је висок 1.873 метра и носи име саме планине. Планина је највећим делом гола, а само око врхова је под вегетацијом. Како се она зове?

2) Планина у Далмацији чије име означава да нешто купи уста. Налази се северно од Трогира. Највиши вис износи 650 метара. Неки делови ове планине су под вегетацијом, а њеним подножјем пролази железничка пруга Киш—Сплит. Како се зове ова планина?

3) Планина у Србији, 24 километра северозападно од Врања, односно 19 километра јужно од Лебана. Највиши врх јој је висок 1.055 метара и носи име Оруглица, а то је у исто време и друго име за ову планину, која има веома заобљене облике и благе палине. Већи део ове планине је под вегетацијом. Како се она зове?

Одговор: 1) Планина Рачуна (2) — Планина Купуста (3) — Планина Оруглица

... И ТРИ РЕКЕ

Међу географским именима има их која су врло слична. Дајемо вам таква имена трију река.

1) Река у Босни и Херцеговини, притока Саве. Извире на северисточној страни планине Стражбенице, из врло јаког врела. Дужина тока ове реке је 212,5 километара, а површина читавог слива износи 7.285,5 квадратних километара. При најнижем водостању располаже хидрауличном снагом од око 92.000 коњских снага. Једним делом, у близини ушћа, ова река је пловна за лађице. Како се она зове?

2) Ако имену реке под број 1) додате само једно слово, и то на крају, добићете име ове босанске реке, која извире на северној страни планине Шатора. Ток ове реке доста је неправилан и вијугав, дужина тока износи 66,4 километара, а површина слива око 650 квадратних километара. Како се зове ова река?

3) Сад ако имену реке под 2) промените један самогласник, добићете име једне словеначке понорнице у пољу Планини. После дужег подземног тока, она се поново појављује у Љубљанском Пољу, јужно од варошине Врхнике, и даље тече под врло познатим именом реке која протиче кроз Љубљану. Како се зове ова понорница?

Одговор: 1) Рипава (2) — Рипава (3) — Рипава

Са свих СТРАНА

КАД ЈЕ ПРВИ ПУТ ПОДМОРНИЦА ТОРПЕДОВАЛА ЈЕДАН БРОД

За време америчког грађанског рата, у ноћи 7 фебруара 1864 године, потопљен је први ратни брод помоћу торпеда који је избачен са једне подморнице. Тај први брод који је страдао од подморнице звао се „Хаусатоник“ и био је усидрен пред Чарлстоном.

Међутим, ни подморница која је избацила торпедо на брод „Хаусатоник“ није боље прошла. Приликом избацивања торпеда она је била под водом и више није успела да исплови на површину; потонула је заједно са посадом од девет морнара.

Тако се догодило да је истог дана када је први пут помоћу подморнице потопљен један ратни брод, настрадао и прва подморница и удавила се њена посада.

„МОРСКИ ЧЕКИЋ“

„Морски чекић“ је врста морског пса, који обично живи у дубинама мора, а по тврђењу неких поморана опасан је и за човека. Може да достигне дужину од 4 метра, а тежину и до 300 кг. Има 3 до 4 реда дугих оштрих зуба. Име је добио због необичног облика главе, која се продужила с обе стране, па заиста личи на чекић. Очи се налазе на оба краја продужене главе. „Морски чекић“ је становник топлијих мора, али плови и до северних обала Европе, па и у Средоземно Море. Заје и у Јадран. Јако је прождрљив и највише се задржава на муљевитом дну где прождире разне рибе. Некад се залети и до површине мора, на кружи око брода.

Дали знате?

МОТОР КОЈИ КОРИСТИ СУНЧЕВУ ЕНЕРГИЈУ

Француз Жорж Рувејрол конструисао је мотор који покреће сунчева енергија. Иако му је снага врло мала, свега стоти део коњске снаге, он ипак може, кад је сунчева топлина најјача, да се окрене брзином од хиљаду пута у минути. Мотор ради на принципу струјања ваздуха у једном цилиндру, чија се једна страна налази у жижи параболичног огледала и може да се загреје до 500 Целзијусових степени. Други део цилиндра одржава се на температури од 37 степени, нарочитим системом хлађења помоћу вентилатора. Клип који се креће под утицајем струјања ваздуха у цилиндру покреће мали динамо. Рувејрол сматра да ће његов мотор имати широку примену, и поред тога што му је снага мала.

љава за глачање дрвета, чишћење шпорета и прављење о буће. Од пераја се добија одличан лепак. Неки источни народи, нарочито Кинези, сматрају пераја морског пса за велику посласицу и скупо их плаћају. Због свега овога, лов на морске псе веома је развијен. У Јапану се пре рата ловило у току године и до 40.000 тона морских паса. Морски пси обично се лове мрежама и јаким великим удицама обешеним о струк.

МАСТОДОНТИ

Мастодонти су блиски „рођаци“ слона, мала су имали друкчије зубе. Мастодонти из леденог доба нису били тако велики као космати мамути и зуби су им били краћи и пр-

АВИОН НА МЛАЗНИ ПОГОН — 14,5 ЧАСОВА У ВАЗДУХУ

Да би се отстрано главни недостатак ловачких авиона на млазни погон — мали акциони радиус, у САД је принађен начин снабдевања тих аппарата горивом док су у лету. Ефикасност овог начина снабдевања показала се у Кореји. Тако је авион типа Ф-80 летео непрекидно четрнаест и по часова и за то време извршио пет ратних операција. За време лета он је шеснаест пута био снабдеван горивом од стране једног авиона са цистерном, помоћу четвртасте цеви за снабдевање.

ЦИПЕЛЕ ЗА ПЕЊАЊЕ НА МОНТ ЕВЕРЕСТ

У последње време почела је израда специјалних ципела за пењање на највише планинске врхове, као што је Монт Еверест. Бонови ових ципела начињени су од пет врста материјала. Први слој је од гуме, затим долази филц, па кожа, док су четврти и пети слој од нарочите хемиске материје која служи за изолацију од хладноће. Ципеле су веома лаке и удобне али мање трају од других сличних ципела; могу послужити само за једно пењање.

ШТА СЕ СВЕ КОРИСТИ ОД МОРСКОГ ПСА

Уловљени морски пси користе се на разне начине. Тако се од њих прави тзв. рибеље брашно, које је различна храна за живицу. Јетра морског пса богата је уљем, које обилује витаминима. Кожа се употреб-

МЕХАНИЗАМ ЗА ОГРАНИЧЕЊЕ БРЗИНЕ

Американци су изумели нарочити механизам којим може да се утврди максимална гранична брзина једног аутомобила. Специјалан кључ покреће ову справу, односно на једној малој скали одређује горњу граничну брзину. Једном утврђена, она не може да се измени без поновне употребе истог специјалног кључа.

Овај изум дочекали су с великим задовољством нарочито родитељи који дају понекад својој поодраслој деци породичне аутомобиле на послугу. Помоћу њега, они ће унапред моћи да натерају своју децу да не возе сувише брзо и уштедеће себи непотребне бриге. С друге стране, власти ће у случајевима непрописног шофирања у пијаном стању насилно применити овај патент и кажњеном лицу онемогућити брзу возњу.

ПОЗОРИШНЕ УЛАЗНИЦЕ У ЈАПАНУ

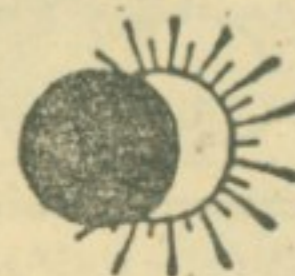
Некад се у већим јапанским позориштима нису издавале улазнице, како је то уобичајено готово у целом свету, јер су оне, по мишљењу Јапанаца, непрактичне: лако се исцпају, а још лакше, изгубе. Кад би платио место које жели, посетилац је пружао створену шаку и благајник би му на длан, гуменим печатом, отискивао одређену ознаку. Тако, уместо карте, сваки посетилац је показивао отворену шаку контролору на улазу.

„НЕСТАШНИ“ НИЛСКИ КОЊИ

Људи који у Централној Африци подижу резервоаре за обезбеђење потребних залиха воде налазе у свом раду на велике, често непредвиђене теškoће. Недавно су реком Ханјани, која код Солсберија утиче у вештачко језеро, превозили сплавом једну велику пумпу, тешку три тоне. Играјући се и скачући, нилски коњи су преврнули сплав и пумпа је потонула на дно реке, на дубину од шест метара. Ту ће морати да остану све док не спадне ниво реке, кад ће најзад моћи да се извади.

... микроскоп је пронађен пре догледа. Први микроскоп израђен је 1590, а први доглед 1608 године.

... помрачење Сунца почиње увек с његове западне стране, а помрачење Месеца са источне.

... све до 1564 године, у Француској је Нова година почињала не 1 јануара, већ 1 априла.

... у хиљаду литара морске воде има 40 милиграма злата.

... досад највеће српско позориште било је код Бизерте, у Африци. То је амфитеатар који су за време Првог светског рата подигли српски војници. Позориште је могло да прими преко 5.000 гледалаца.

... зглавци ногу код коња таквог су склопа да он може да укроти ноге без икаквог напрезања мишића. Због тога се коњ никад не умори од стајања. Он ноћу прилегне у штали не да одмори ноге, већ вратне мишиће.

... у Африци живи чудна животиња окапи, која има особине жирафе, јелена и зебре.

... велевичија, биљка која расте у Југозападној Африци, висока је 35 сантиметара и има три листа дуга неколико метара, који никад не опадају, мала биљка живи око сто година.

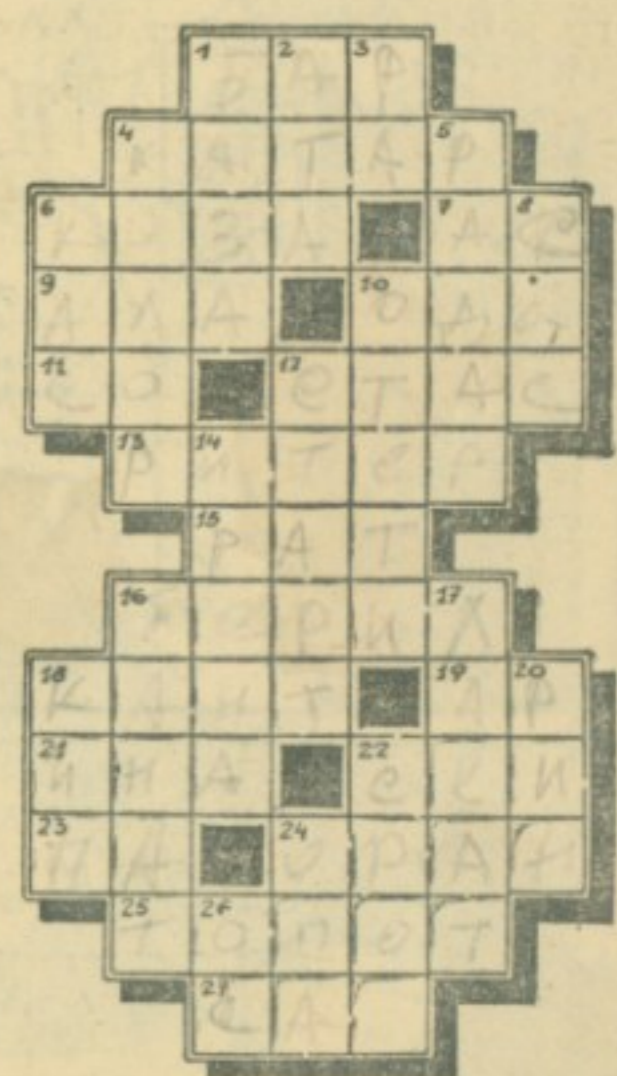
... Серо де Паско, у Перуу, јесте град који лежи на највећој надморској висини — 4.350 метара.

... птице имају велики апетит и за један дан поједу толико хране колико износи њихова тежина.

Водоравно: 1) место на Црногорском Приморју; 2) западење слезукоже; 3) домаћа животиња; 4) староримски ситан новац; 5) немак; 6) врста лирске песме; 7) зачич; 8) стари назив за велика жмањак; 9) витез; 10) оружани сукоб; 11) драги камен жутозелене боје; 12) немачки филозоф; 13) хемиски знак за арсен; 14) друга; 15) један спорт; 16) хемиски знак за проктактинијум; 17) град у југозападној Африци; 18) ритмички удари копита о земљу; 19) притока Висле.

Усправно: 1) хемиски епој супротан киселини; 2) отац (словеначки); 3) хемиски знак за радијум; 4) врста филма; 5) савремени технички изум; 6) врста коњског хода; 7) припадник старог германског племена; 8) силом узети; 9) полазна тачка при трци; 10) име наше глумице; 11) област у Војводини; 12) део руке; 13) статуа; 14) мрк; 15) пристаниште у близини Дубровника; 16) узвик при скоку; 17) осовина.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) ти; 2) Марс; 3) бусола; 4) мелодија; 5) ода; 6) воз; 7) ре; 8) К(ранчевих) С(илвије); 9) ви; 10) Манила; 11) Рума; 12) патина; 13) ка; 14) ат; 15) ла; 16) ера; 17) Фин; 18) пирамида; 19) Палада; 20) каса; 21) са.

Усправно: 1) Тасо; 2) Ирод; 3) мула; 4) слив; 5) бедем; 6) Ајова; 7) Мор; 8) Ази; 9) кнута; 10) симит; 11) ара; 12) лан; 13) парип; 14) Алида; 15) кеп; 16) Ана; 17) арак; 18) Фида; 19) алас; 20) маса.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ДА ИЛИ НЕ

У овој једноставној и занимљивој игри треба одговорити само са „да“ или „не“.

Прво се одреди играч који ће погађати и он се уда-

љи, а остали договорно замисле неки предмет, животињу, цвет или историску личност. Тада погађач долази и три пута обиђе играче поређане у круг, постављајући сваком од њих по једно питање, на које овај одговара са „да“ или „не“. На пример, он пита једног играча: „Да ли је животиња ова?“ Овај одговара: „Да“. Затим пита другог: „Да ли лети?“ — „Не“. Тако обиђе три пута све играче. Ако на крају трећег обиласка није у стању да погоди замисљену реч, он остаје „по-

гађач“, а остали играчи траже нов предмет или личност. Пре тога кажу му име предмета који није погодио, да би се уверно да су њихови одговори били истинити.

ЛОПТА ЗА РЕЧ

Играчи се поређају у круг, а коцком се одреди ко ће да управља игром. Тај играч држи малу лопту од хартије или од крпе и баца је једном од играча, изговарајући притом половину неке двосложне речи. На пример:

— Ка...
— Други треба да ухвати лопту и да допуну реч.

— Па (капа)
— Де...
— Те (дете)
Они који не могу да се сете и да брзо допуне реч дају залог.

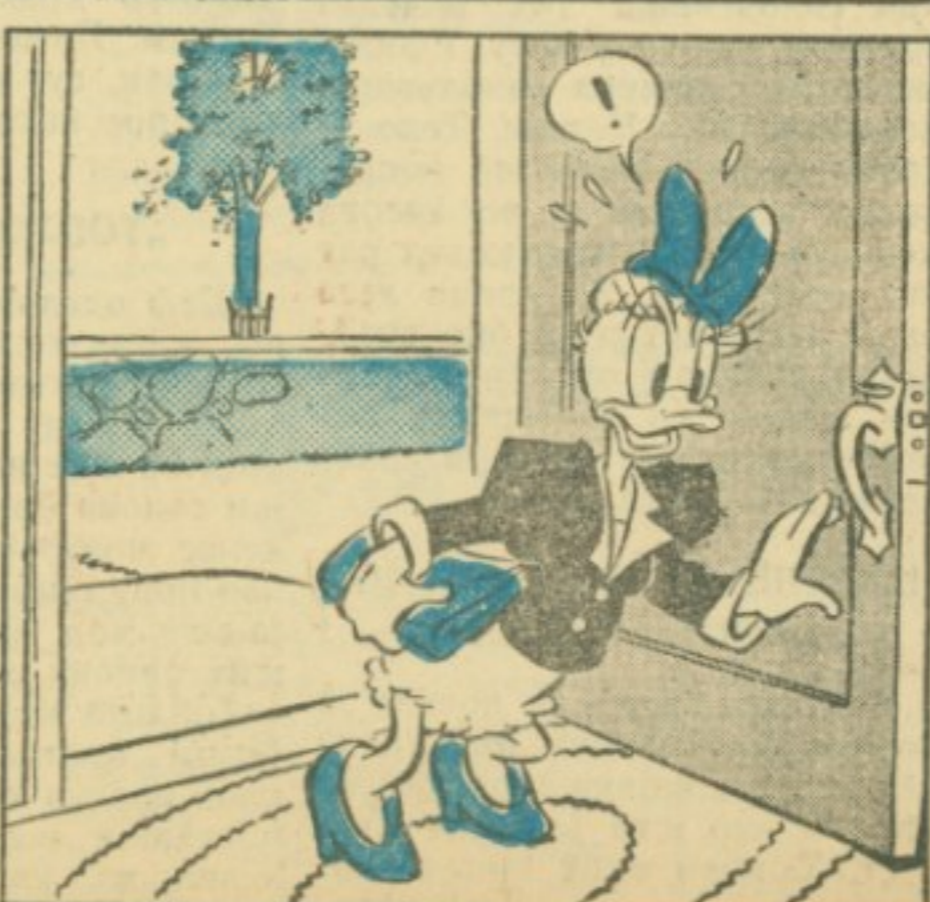
ЈЕДАН ЧАС МУЗИКЕ

Ево две мале свирале које можете сами да направите. Материјал за њих је свакоме при руци и не стаје ништа.

Узмите једну цев (дуваљку) дугу 15 см. Ножићем направите зарез на 1/2 см од краја (сл. 1). Дувајте у свираду с те стране и добићете пријатне звуке, као у кларинета.

Исто тако можете направити свирачу са парчетом трске дугим 4 см, а широким 5 мм. На једном крају, преко отвора, причврстите се парче гуме од распукутог балона. Гума се веже и добро стегне око трске (сл. 2). Дува се на мали округли отвор направљен на трци близу гуме.

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЦОНГЈА,
МОРНАРА ТОМА ТРАУТА
И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

КАДА СУ ШАНГ ЛИН И НЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ БИЛИ У НЕВОЉИ, „ТОНГ ХИЉАДУ БРАКЕ“ ДАО ИМ ЈЕ 10.000 ЗЛАТНИХ ДОЛАРА. САДА „ТОНГ“ ПОЗИВА ШАНГ ЛИНА И МОРНАРА ТОМА НА САВЕТОВАЊЕ.

